
Title	Lake ko mae; mu nak guano; mana hang nak pii; quo vadis.. BM alaf 21? Bahasa Melayu jadi bahasa kebangsaan
Author(s)	Muhammad Ariff bin Ahmad

Copyright © 1998 Muhammad Ariff bin Ahmad

Laké ko maé

Mu nak guano – Mana hang nak pii
 QUO UADIS.. BM Alaf 21?

□ BAHASA MELAYU JADI BAHASA KEBANGSAAN

1959. APABILA bahasa Melayu diistiharkan sebagai *Bahasa Kebangsaan Singapura* pada Jun tahun itu, murid-murid sekolah diwajibkan mempelajari *Bahasa Melayu* sebagai *Bahasa Kebangsaan*; berpuluh-puluh ribu orang dewasa bukan-Melayu, dengan sukarela, telah masuk belajar bahasa Melayu di kelas-kelas yang dianjurkan LGPD (Lembaga Gerakan Pelajaran Dewasa) atau yang oleh pertubuhan-pertubuhan bukan-pemerintah.

Kira-kira 300 orang guru Melayu, yang wujud pada masa itu, tidak cukup untuk mengajar di semua kelas bahasa Melayu itu. LGPD telah mengambil banyak pegawai polis, kerani, DJ radio dan orang awam Melayu, menjadi tenaga pengajar bahasa Melayu di kelas-kelas yang dianjurkannya. TTC (Teachers Training College) telah mengadakan kelas bahasa Melayu bagi guru-guru bukan-Melayu hingga lulus Darjah Dua. Novelete saya "*Sarah Pengarang Kecil*" yang diterbitkan Pustaka Melayu pada 1957 telah dijadikan teks kesusasteraan bagi peperiksaan Darjah Satu LGPD.

Di samping mengajar (siang) di kelas yang di TTC dan (malam) di beberapa kelas bahasa Melayu anjuran LGPD itu, selama dua tahun telah saya tulis skrip *Belajar Bahasa Melayu* yang disiarkan Radio Singapura bahagian Melayu dan bahagian Cina. Selain itu, saya tulis juga makalah untuk ruangan *Belajar Bahasa Melayu* di majalah duamingguan MENTOR yang diterbitkan STU (Singapore Teachers' Union) untuk ahli-ahlinya.

1959-1962. Selama lima tahun telah saya siapkan pula satu seri buku pelajaran bahasa Melayu "*Bahasa Negaraku*" buku 1 hingga 6. Buku itu dicetak Marican & sons dan telah digunakan sebagai buku teks bagi pelajar-pelajar bukan-Melayu yang belajar bahasa Kebangsaan di sekolah-sekolah primary Inggeris dan di sekolah-sekolah Cina di Singapura.

1962. DBK (Dewan Bahasa dan Kebudayaan Singapura) telah mengadakan musyawarah penulis-penulis se-Malaya (Persekutuan Tanah Melayu dan Singapura). Penulis-penulis empat bahasa [Melayu, Mandarin, Tamil & Inggeris] dari seluruh Malaya telah berhimpun di DBK Singapura kerana membincangkan tentang kewujudan dan perkembangan kesusasteraan Malaya di masa depan.

1965. Untuk menggalakkan rakyat bertutur dalam bahasa Kebangsaan, Kementerian Kebudayaan Singapura telah menganjurkan kempen-kempen yang diselenggarakan LTK (Lembaga Tetap Kongres Bahasa dan Kebudayaan). Minggu Bahasa Kebangsaan telah dilaksanakan dalam bulan Mei; dan Bulan Bahasa Kebangsaan dalam bulan November. Kempen-kempen itu telah melibatkan institusi-institusi pemerintah dan bukan-pemerintah.

Kementerian Kebudayaan Singapura telah menubuhkan *Jawatankuasa Ejaan Rumi Melayu Singapura* untuk kegunaan persuratan Melayu di Singapura. *Ejaan Melindo (Melayu-Indonesia)* yang tidak jadi dilaksanakan pada 1 Januari 1964 kerana penubuhan Malaysia pada 1963 yang dikonfrant Indonesia, telah dijadikan asas bagi membentuk *Ejaan Melayu Singapura*.

1966. Ogos 15 - 19, dengan kerjasama Kementerian Kebudayaan dan bantuan Yayasan Asia, LTK telah menganjurkan *Kongres Bahasa Kebangsaan Singapura*. Kongres telah membincangkan masalah-masalah mengenai ejaan, perkembangan dan penggunaan bahasa Melayu serta merumuskan sukatan pelajaran Kesusasteraan bagi sekolah-sekolah Menengah Melayu. Sukatan Pelajaran itu telah sempat digunakan [sehingga Pelajaran Kesusasteraan Melayu tidak lagi diajarkan kepada murid-murid Melayu, semenjak 1979].

□ BAHASA MELAYU JADI BAHASA KEDUA

1966. Sistem Pelajaran Kebangsaan Singapura [menggunakan bahasa Inggeris sebagai pengantar pelajaran dan bahasa Melayu, Mandarin, Tamil diajarkan sebagai bahasa kedua] telah diperkenalkan pada tahun itu. Adapun tujuan pelajaran bahasa kedua itu ialah untuk melestarikan budaya dan tradisi bangsa penutur bahasa itu. Oleh sebab tiap pelajar diwajibkan mempelajari bahasa ibundanya sebagai bahasa kedua, maka pelajar-pelajar Melayu menjadi wajib belajar bahasa Melayu.

1977. Pelajar Melayu di sekolah-sekolah di Singapura mulai diarahkan supaya menggunakan *Ejaan Rumi Baru* (yang disebut *Ejaan Baku*). *Ejaan Baku* ialah ejaan baru yang telah disetujui dan digunakan di Indonesia dan di Malaya semenjak 1972. [Ejaan yang kita gunakan sekarang ini]. Surat-surat khabar, majalah dan buku-buku pun turut menggunakan *Ejaan Baku* itu.

1981. Setelah 4 tahun Singapura menggunakan *Ejaan Baku*, Kementerian Kebudayaan telah menubuhkan *Jawatankuasa Ejaan Rumi Melayu* yang baru - menggantikan jawatankuasa yang ditubuhkan pada 1965. Jawatankuasa yang dipengerusikan seorang Setiausaha Parlimen ini ditubuhkan untuk memantau dan memastikan bahawa *Ejaan Baku* digunakan dengan betul di Singapura.

1982. MAJLIS PUSAT Pertubuhan-pertubuhan Budaya Melayu Singapura telah menganjurkan BBM (Bulan Bahasa Melayu) dengan motto: ***gunakan bahasa Melayu yang betul***. Semua badan kerabat Majlis Pusat telah mengajak masyarakat Melayu menyertai kegiatan-kegiatan BBM itu. BBM 1982 diisi dengan kegiatan-kegiatan seni budaya.

1983. Tugas Jawatankuasa Ejaan itu meluas hingga ke masalah bahasa terutama yang menyentuh peristilahan, maka jawatankuasa itu dipinda menjadi *Jawatankuasa Bahasa Melayu Singapura*. Dalam jawatankuasa itu ada *jawatankuasa Ejaan dan jawatankuasa Istilah*.

1988. *Jawatankuasa Bahasa Melayu Singapura* menganjurkan BBMnya yang pertama dengan menggembeleng tenaga pertubuhan-pertubuhan Melayu, termasuk Majlis Pusat. BBM 1988 ini diisi dengan majlis-majlis ceramah, dialog, bahas, pesta pantun, peraduan mengarang, deklamasi sajak dan juga diramaikan dengan menyuguhkan persembahan seni budaya.

1990. BBM 1990 dilaksanakan bersekali dengan Bulan Budaya Melayu, dalam rencana menyambut **25 tahun Kemerdekaan Singapura**. BBM diselenggarakan JBMS (Jawatankuasa Bahasa Melayu Singapura) dan Bulan Budaya diselenggarakan MAJLIS PUSAT. BBM 1990 mula memperkenalkan *Sebutan Baku* [menyebut kekata sebagaimana ia dieja].

1992. BBM 1992 anjuran JBMS semakin memokus *Sebutan Baku*. Seminar besar-besaran mengenai *sebutan baku*. Pakar-pakar sebutan baku dari Malaysia diundang memimpin bengkel *sebutan baku* bagi guru-guru bahasa Melayu di Singapura. Sekolah-sekolah sudah diarah supaya menggunakan sebutan baku semenjak awal 1988.

Dalam Simposium *Sebutan Baku* pada November 1992, sesuai dengan tugasnya yang semakin meluas, nama JBMS telah diubah menjadi **Majlis Bahasa Melayu Singapura**. Selain menyelenggarakan kempen BBM pada tiap tahun genap, MBMS (Majlis Bahasa Melayu Singapura) memberi *Anugerah Persuratan*, *Anumerta Persuratan* dan *Hadiah Sastera* kepada ahli-ahli persuratan, sasterawan dan bahasawan yang berjaya.

1993. Melalui sekolah, pelajar-pelajar telah diarah supaya bertutur dengan sebutan baku secara beransur-ansur - tahun itu wajib bagi primary I, tahun berikut akan diteruskan ke primary II dan seterusnya. Tahun ini (1998) adalah tahun keenam pelajar-pelajar bertutur dengan sebutan baku.

Langkah sekolah dituruti Pembaca Berita di radio dan televisyen. Sekarang bukan sahaja pembaca berita, tetapi DJ-DJ dan pengacara rancangan-rancangan radio dan televisyen sudah mulai fasih bertutur dengan sebutan baku.

Anugerah dan *Anumerta Persuratan* serta *Hadiah Sastera* telah disampaikan MBMS kepada penerimanya pada tahun-tahun 1993, 1995 dan 1997.

□ LAKE K0 MAE.. BAHASA MELAYU NI?

Ada orang-orang politik dan separuh politik Melayu di luar Singapura yang pernah berkata bahawa bahasa Melayu ini dituturkan orang yang kelima terbesar jumlahnya di dalam dunia. Banyak universiti ternama di seluruh dunia yang ada mengajarkan bahasa Melayu kepada mahasiswanya. Maka itu bahasa Melayu layak menjadi salah satu bahasa yang patut digunakan di PBB dan di persidangan antarbangsa.

Bagaimanapun, cakap-cakap itu hanya menyatakan tentang layaknya bahasa Melayu dijadikan bahasa antarbangsa berdasarkan banyaknya jumlah penutur bahasa itu; tidak pula pernah kedengaran cakap-cakap tentang bagaimana taktik, strategi dan siapa yang hendak membawa bahasa Melayu itu ke tempat yang dimaksudkan!

Dalam mesyuarat agungnya baru-baru ini, MAJLIS PUSAT telah mengemukakan kepada anggota kerabatnya: kertas wawasan yang dinamakan **program KILAS 21**. Program KILAS 21 akan digarap dengan motto: *mengekal warisan.. mengukuh identiti..* yakni melestarikan budaya Melayu dalam konteks keadaan Singapura yang majmuk dan cemerlang.

Antara 10 kegiatan budaya yang akan digarap menjelang Alaf 21 ialah *Bahasa Melayu*. Kegiatan bahasa akan digarap dengan objektif *mengekalkan dan meningkatkan taraf bahasa Melayu*; manakala tindakan yang akan dilaksanakan untuk mencapai objektif itu ialah *menyokong projek MBBM (saya fikir: MBMS) dan menganjurkan peraduan-peraduan tertentu seperti pantun, seloka, teka-teki, penulisan cerpen dll.*

Wacana *menyokong projek MBMS* itu mencerminkan kesediaan MAJLIS PUSAT menyokong dan bekerjasama dengan MAJLIS BAHASA untuk memaju dan mencemerlangkan penggunaan bahasa Melayu di Singapura dalam alaf mendatang. Ini merupakan isyarat baik yang harus disambut pejuang bahasa di MAJLIS BAHASA.

Peningkatan taraf bahasa Melayu tanpa penggunaan selayaknya bukanlah sesuatu yang cemerlang.

Menjadikan semua orang Melayu cinta akan bahasanya dan **menjadikan mereka malu jika tidak berbahasa Melayu apabila berkomunikasi dengan sesama Melayu**, seyogianya dijadikan matlamat mencemerlangkan penggunaan bahasa Melayu. Orang Melayu boleh memilih apa-apa bahasa apabila bertutur dengan orang asing; tetapi tidak ada pilihan bagi mereka apabila berkomunikasi dengan sesama Melayu.

Jangan sampai kita dibahasakan orang:

seperti kacang lupakan kulit.. atau

seperti ketam mengajar anaknya berjalan betul.

Wallahu a'lam..